ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl jako soud odvolací v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Hany Lojkáskové a soudců JUDr. Blaženy Škopkové a Mgr. Vladimíra Soukupa ve věci

žalobce: **J S**, narozený dne
bytem
zastoupený advokátem JUDr. Petrem Hoškem
sídlem Vysoká 92, 269 01, Rakovník

proti
žalované: **Česká republika - Ministerstvo spravedlnosti ČR**, IČO: 00025429
sídlem Vyšehradská 16, 128 10 Praha 2
zastoupená Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových
sídlem Rašínovo nábřeží 390/42, 128 00 Praha 2

o zaplacení částky 498 350 Kč s příslušenstvím

o odvolání žalobce proti rozsudku Okresního soudu v Kladně ze dne 25. února 2022, č. j. 124 C 17/2019-136,

takto:

I. Rozsudek soudu I. stupně se ve výroku I. mění v rozsahu částky 91 350 Kč s 10% ročním úrokem z prodlení z této částky od 25. 1. 2020 do zaplacení a úroku z prodlení ve výši 10 % ročně z částky 234 800 Kč za dobu od 25. 1. 2020 do 23. 4. 2020 tak, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci částku 91 350 Kč s 10% ročním úrokem z prodlení z této částky od 25. 1. 2020 do zaplacení a úrok z prodlení ve výši 10 % ročně z částky 234 800 Kč za dobu od 25. 1. 2020 do 23. 4. 2020, ve zbývající části výroku I. se potvrzuje.

II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci 30,892 % jeho nákladů řízení před soudem I. stupně, což je částka 48 290 Kč, do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku, k rukám právního zástupce žalobce.

Shodu s prvopisem potvrzuje Nikola Ráhová

III. Žalobce je povinen zaplatit žalované 30,678 % jejích nákladů odvolacího řízení, což je částka 92 Kč, do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Ve shora označené věci se žalobce domáhal na žalované zaplacení částky 498.350 Kč s 10% úrokem z prodlení p.a. od 25. 1. 2020 do zaplacení. Podle jeho žalobních tvrzení proti němu bylo vedeno trestní stíhání jakožto obviněného ze spáchání pokračujícího zločinu loupeže a zločinu týrání osoby žijící ve společném obydlí. Bylo ukončeno dne 5. 2. 2019, kdy Krajský soud v Praze usnesením č. j. 13 To 25/2019-637 žalobce zprostil obžaloby.

2. Žalobce uplatňuje na žalované nárok na náhradu nemajetkové újmy včetně prožitých duševních útrap podle ust. § 31a zákona č. 82/1998 Sb. Žalobce trpěl v důsledku nedůvodně vedeného trestního řízení dlouhodobými úzkostnými stavy spojenými s obavou o svoji budoucnost a o budoucnost své maminky, která na něj byla zcela odkázána. Újma byla žalobci způsobena náhlou a nedůvodnou ztrátou osobní svobody spojenou se ztrátou zaměstnání, ztrátou důvěry a náklonosti jeho sousedů, kdy se v jejich očích z uznávané osoby, která vzorně pečovala o svoji matku, v okamžiku stal osobou, jež svoji nemohoucí matku okrádá, bije a tyranizuje. Totéž platí i o pracovnicích pečovatelské služby, které žalobci s péčí o matku vypomáhají, i o pracovnících záchranné služby. Trestní stíhání zapříčinilo u žalobce podstatné zhoršení jeho psychických problémů, kterými sice trpěl již před obviněním, ale které se mu podařilo díky léčení v Psychiatrické nemocnici v [redacted] utlumit. Uvalení vazby tyto upozaděné problémy znovu otevřelo. S obavou z uložení nepodmíněného trestu odnětí svobody bezprostředně souvisela i obava o život jeho matky, která by se ocitla bez dohledu a péče. Tím, že byla obviněna i družka žalobce Z[redacted] H[redacted], nebylo možné, aby o jeho matku pečovala ona. Navíc žalobce trpěl důvodnou obavou, že již svoji matku nikdy neuvidí, neboť ta v průběhu jeho vazby zemře. Deprese a úzkostné stavy žalobce prohlubovala i ztráta zaměstnání, neboť jeho zaměstnavatel s ním kvůli vazebně vedenému trestnímu stíhání ukončil pracovní poměr. Po svém propuštění z vazby se tak žalobce ocitl bez jakýchkoliv finančních prostředků. V důsledku trestního řízení došlo u matky žalobce k rapidnímu zhoršení jejího zdravotního stavu, což žalobci (který o ni po svém propuštění z vazby opět pečoval) znemožnilo hledání jiného zaměstnání. Proti žalobci bylo před zahájením trestního stíhání vedeno několik exekucí, které ze svého příjmu řádně splácel. Tím, že mu bylo zamezeno ve výkonu zaměstnání, mu rovněž bylo znemožněno dluhy řádně hradit a ty opět vzrostly. Trestní stíhání provázela rovněž obava žalobce o pokračování jeho partnerského vztahu se Z[redacted] H[redacted]. Zadostiučinění musí rovněž zohledňovat povahu věci, kdy žalobci a jeho partnerce bylo kladeno za vinu týrání osoby, která je mu po celý život nejbližší a o niž posledních 9 let pečoval. Za tuto újmu požaduje žalobce částku 96 000 Kč.

3. Dále žalobce uplatnil nárok na nemajetkovou újmu způsobenou nepřiměřenou délkou trestního řízení. Jeho trestní stíhání bylo zahájeno dne 22. 6. 2016 a ukončeno dne 5. 2. 2019 zproštěním obžaloby. Trvalo tak 958 dní (tj. 32 měsíců), tedy bezmála 3 roky. Podle stanoviska Nejvyššího soudu ČR ze dne 13. 4. 2011, Cpjn 206/2010, k výkladu některých ustanovení zákona č. 82/1998 Sb. je pro poměry ČR přiměřené, jestliže se základní částka, z níž se při určování výše přiměřeného zadostiučinění vychází, pohybuje v rozmezí mezi 15 000 Kč až 20 000 Kč za 1 rok řízení, tj. 1 250 Kč až 1 667 Kč za 1 měsíc řízení. Nejvyšší soud přitom pokládá za rozumné, jestliže první 2 roky řízení budou ohodnoceny částkou o polovinu nižší, než jsou částky uvedené výše; tedy 15 000 Kč až 20 000 Kč za první 2 roky řízení dohromady (za 1 rok pak 7 500 Kč až 10 000 Kč). Jestliže trestní řízení vedené proti žalobci trvalo celkem 32 měsíců, náleží mu za nepřiměřenou délku řízení zadostiučinění ve výši 33 350 Kč, když za první 2 roky mu náleží zadostiučinění ve výši 20 000 Kč celkem a za posledních 8 měsíců částka 13 350 Kč, přičemž použití horní hranice náhrady opodstatňují skutečnosti uvedené výše.

Shodu s prvopisem potvrzuje Nikola Ráhová

4. Nakonec uplatnil žalobce nárok na náhradu škody způsobené mu vzetím do vazby podle ust. § 9 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb. Omezen na svobodě byl od 21. 6. 2016 do 22. 2. 2017, tedy 246 dnů. Za tuto dobu žádá náhradu ve výši 1 500 Kč za každý započatý den (podle sjednocujícího stanoviska Nejvyššího soudu ČR k otázce odškodnění za výkon vazby), tj. celkem 369 000 Kč. Důvody pro přiznání horní hranice náhrady za vazbu jsou dány velmi negativními prožitky, které žalobce ve vazbě utrpěl. Jednalo se zejména o ztrátu lidské důstojnosti, neustálý strach z všudepřítomné šikany od vězňů i členů vězeňské služby a obava o život a život své matky, to vše způsobilo u žalobce nespavost, prohloubení deprese a vyžádalo si vyhledání odborné pomoci u psychiatra ve věznici, což pak negativně ovlivnilo chování jiných vězňů k žalobci, který byl kvůli své psychiatrické léčbě terčem opakovaných verbálních útoků a urážek. Vazba navíc způsobila ztrátu přátel a dobré pověsti, které se žalobce do svého zadržení (nejen) v místě svého bydliště těšil. Dodnes žalobce trápí následky vazby, zejména deprese, úzkost, nespavost v kombinaci se špatnými sny, strach z cizích lidí, nervozita a bolest hlavy.

5. Žalobce tak žádal po žalované náhradu nemajetkové újmy v celkové výši 498 350 Kč. Tu uplatnil u žalované podáním ze dne 24. 7. 2019, dosud však neobdržel žádné stanovisko. Kromě jistiny dluhu žádá též úroky z prodlení, neboť podle ust. § 15 odst. 1, 2 zákona o náhradě škody má být škoda nahrazena do 6 měsíců od uplatnění nároku. Žalobce uplatnil svůj nárok dne 24. 7. 2019, lhůta k plnění tak uplyne dne 24. 1. 2020, tj. od 25. 1. 2020 bude žalovaná v prodlení.

6. Žalovaná nárok žalobce uznala jen do výše 234 800 Kč. Nárok na náhradu nemajetkové újmy za nepřiměřenou délku řízení ve výši 33 350 Kč neuznala ani z části, nárok na náhradu nemajetkové újmy za trestní stíhání ve výši 96 000 Kč uznala jen do výše 38 000 Kč a nárok na náhradu nemajetkové újmy za výkon vazby ve výši 369 000 Kč uznala jen do výše 196 800 Kč.

7. K žalobcem nárokované nemajetkové újmě způsobené nepřiměřenou délkou trestního řízení žalovaná uvedla, že řízení vedené u Okresního soudu v Kladně pod sp. zn. 5 T 160/2016 probíhalo po dobu 2 let a 7,5 měsíců. Soud I. stupně rozhodoval ve věci třikrát, stejně tak i odvolací soud, soudy obou stupňů rozhodovaly i o vazebním stíhání. Byly provedeny výslechy řady svědků, vyhotoveny znalecké posudky a k tomu probíhaly výslechy znalců. Věc byla složitější, neboť žalobce byl stíhán pro 2 trestné činy, bylo nutno vyšetřit a posoudit zjištěná zranění poškozené, která orgány činné v trestním řízení připisovaly žalobci s tím, že ten poškozenou (tj. svou matku) týral, bitím si od ní vynucoval peníze. Svou roli hrála i skutečnost, že poškozená měnila výpovědi. Ačkoliv byly rozsudky soudu I. stupně rušeny, důvodem byl odlišný právní názor odvolacího soudu a také odlišný náhled odvolacího soudu na výpověď poškozené a její věrohodnost. Žalovaná neshledala, že by došlo k jakýmkoliv průtahům, trestní řízení probíhalo podle ní plynule.

8. K žalobcem nárokované nemajetkové újmy za trestní stíhání ve výši 96 000 Kč žalovaná uvedla, že s ohledem na skutečnost, že žalobce byl pravomocně obžaloby zproštěn, je na usnesení o zahájení trestního stíhání nutno hledět jako na nezákonné rozhodnutí. K prokázání zhoršení svého psychického stavu žalobce předložil lékařskou zprávu ze dne 21. 1. 2020. Podle ní bylo trestní řízení pro žalobce zatěžující a vyústilo ve střední depresivní symptomatiku s nutností farmakoterapie. Žalovaná má za prokázané, že ke zhoršení psychického stavu žalobce došlo v důsledku trestního řízení. Naopak nemá za prokázané, že příčinou ukončení pracovního poměru bylo trestní řízení. Ze sdělení [redacted] ze dne 6. 5. 2020 vyplývá, že žalobce byl zaměstnán jako uklízeč veřejného prostranství vždy na dobu určitou, naposledy od 9. 11. 2015 do 31. 10. 2016. Pracovní poměr žalobce tedy neskončil v důsledku trestního stíhání, ale v důsledku uplynutí doby, na kterou byl pracovní poměr sjednán. Lékařská zpráva matky žalobce prokazuje pouze újmu matky a nikoliv žalobce. Žalobcova obava o partnerský vztah se nenaplnila. Jde-li o žalobcem ztracenou důvěru sousedů, pracovníků pečovatelské a záchranné služby, žalobce byl v minulosti pravomocně odsouzen pro trestný čin pohlavního zneužívání nezletilé dívky a byl ve výkonu trestu odnětí svobody. S ohledem na uvedené nelze dovodit, že by jeho pověst byla bez úhony. Žalovaná dospěla k závěru, že sice jsou splněny předpoklady pro

poskytnutí zadostiučinění v peněžní formě, ale nikoliv ve výši požadované žalobcem, neboť z jím tvrzených újem způsobených trestním řízením lze považovat za prokázanou pouze újmu v podobě zhoršeného psychického stavu. Za přiměřené zadostiučinění považuje žalovaná částku 38 000 Kč.

9. K žalobcem nárokované nemajetkové újmy za výkon vazby ve výši 369 000 Kč žalovaná uvedla, že nemá za prokázané, že by žalobce přišel o zaměstnání v příčinné souvislosti s výkonem vazby. Žalobce nemůže s jistotou tvrdit, že jeho pracovní poměr by býval pokračoval, kdyby nebyl ve vazbě. Jedná-li se o tvrzení, že nemohl splácet dluh v exekuci, nelze mít za prokázané, že výpadek příjmu byl jen a pouze v příčinné souvislosti s vazbou, nadto žalobce ani neprokázal, že by proti němu exekuce byla vedena. Skutečnost, že neměl v době vazebního stíhání možnost starat se o svou matku, mohla mít pouze dopady na matku žalobce, nejedná se tedy o újmu způsobenou žalobci, ale třetí osobě. V rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 30 Cdo 2357/2010 bylo stanoveno orientační rozmezí pro poskytování náhrady nemajetkové újmy z titulu vazebního stíhání ve výši od 500 Kč do 1 500 Kč za 1 den vazby. Žalovaná nemá za prokázané takové negativní dopady do osobnostní sféry žalobce, které by odůvodňovaly odchýlit se při stanovení denní sazby za výkon vazby od středové částky 1 000 Kč za den vazby směrem nahoru. Naopak navrhuje zohlednění, že byl ve výkonu trestu odnětí svobody, má tedy zkušenost s odnětím svobody, tudíž na něm vazební stíhání mělo nižší negativní vliv než na osobu dosud netrestanou. Žalovaná dospěla k závěru, že přiměřeným zadostiučiněním nemajetkové újmy způsobené rozhodnutím o vazbě je v případě žalobce 800 Kč za den vazby. Žalobce požadoval náhradu za 246 dní vazby, peněžité zadostiučinění mu bylo přiznáno ve výši 196 800 Kč.

10. Částku přiznaného odškodnění v celkové výši 234 800 Kč žalovaná poukázala na účet žalobce na základě schvalovací doložky s příkazem k platbě ze dne 22. 4. 2020.

11. Podáním ze dne 17. 7. 2020 vzal žalobce žalobu částečně zpět, a to v rozsahu částky 234 800 Kč spolu s úrokem z prodlení z této částky za období od 24. 4. 2020 do zaplacení. Nadále trval na úhradě částky 263 550 Kč a zákonného úroku z prodlení z částky 498 350 Kč za období od 25. 1. 2020 do 23. 4. 2020 a z částky 263 550 Kč za období od 24. 4. 2020 do zaplacení.

12. Soud I. stupně usnesením ze dne 30. 7. 2020, č. j. 124 C 17/2019-64, řízení v rozsahu částky 234 800 Kč se zákonným úrokem z prodlení ve výši 10 % ročně z této částky od 24. 4. 2020 do zaplacení zastavil.

13. Napadeným rozsudkem soud I. stupně zamítl žalobu o zaplacení částky 263 550 Kč se zákonným úrokem z prodlení ve výši 10 % ročně z částky 498 350 Kč od 25. 1. 2020 do 23. 4. 2020 a z částky 263 550 Kč od 24. 4. 2020 do zaplacení (výrok I.) a rozhodl, že se žalované se právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává (výrok II.).

14. Podle odůvodnění tohoto rozsudku bylo v řízení prokázáno, že žalobce před podáním žaloby podal dne 24. 7. 2019 k Ministerstvu spravedlnosti ČR žádost o náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím ve výši 498 350 Kč, žalovaná mu dne 23. 4. 2020 uhradila částku 234 800 Kč, v rozsahu této částky s příslušenstvím bylo řízení pro částečné zpětvzetí žaloby zastaveno. Dále bylo prokázáno, že žalobce byl usnesením Okresního soudu v Kladně ze dne 24. 6. 2016, č. j. 1 NT 904/2016-12, vzat do vazby s tím, že byl obviněn ze spáchání pokračujícího zločinu loupeže a zločinu týrání osoby žijící ve společném obydlí. Usnesením Okresního soudu v Kladně ze dne 10. 1. 2017, č. j. 5 T 160/2016-409, byl žalobce z vazby propuštěn. Proti tomuto usnesení podal stížnost státní zástupce, usnesením Krajského soudu v Praze ze dne 22. 2. 2017 byla stížnost zamítnuta. Z potvrzení zaměstnavatele žalobce [redacted] ze dne 31. 10. 2016 se podává, že žalobce byl u něho zaměstnán od 9. 11. 2015 do 31. 10. 2016, jeho průměrný čistý měsíční výdělek činil 8 881 Kč. Ve zprávě ze dne 22. 7. 2021 zaměstnavatel žalobce uvedl, že zaměstnávání osob v rámci veřejně prospěšných prací vždy závisí na splnění podmínek daných úřadem práce, s ohledem na to nelze konkrétně říci, zda by žalobce byl dále u [redacted] zaměstnán či nikoliv. Z lékařské zprávy

Psychiatrické nemocnice [redacted], podepsané lékařem MUDr. H[redacted] K[redacted], ze dne 21. 1. 2020 bylo zjištěno, že žalobce chodí do ambulance pravidelně, pravidelně se podrobuje ochrannému léčení ambulantnímu, bez náznaku recidivy. Již 5 let je sociálně adaptován na dospělou partnerku. Stará se o matku, s péčí mu pomáhá přítelkyně, při tom chodí do práce. Tíživá sociální situace, kdy se léčí a stará se o nemohoucí matku, byla pro žalobce finančně destruktivní. Vyšel z toho se středně depresivní symptomatikou s nutností farmakoterapie. Ze zprávy Vězeňské služby ČR ze dne 23. 7. 2021 bylo zjištěno, že po dobu umístnění žalobce ve věznici Praha – Ruzyně není evidován případ, kdy by žalobce oznámil příslušníkům či dalším zaměstnancům vazební věznice informaci týkající se možné šikany ze strany ostatních vězňů či ataků ze strany zaměstnanců a příslušníků vězeňské služby. Žalobce byl v péči psychiatra vazební věznice MUDr. J[redacted] Š[redacted].

15. Svědkyně Z[redacted] H[redacted], dlouhodobá partnerka žalobce, vypověděla, že s žalobcem vedou společnou domácnost, starají se o jeho nemocnou maminku. Zdravotní stav žalobce před jeho umístněním do vazby byl dobrý, jezdil do [redacted] k MUDr. K[redacted], užíval léky, měl lepší psychickou stránku, teď se bojí někam chodit, ze snů se probouzí zpocený, má vysoký krevní tlak, užívá léky. V domě, kde bydlí, na ně sousedi koukají skrz prsty, dříve je zdravili, bavili se s nimi, teď je nikdo nepozdraví. Po návratu z vazby se změnila psychika žalobce, je více nervózní, třese se. Ve vazbě se bál, že neuvidí matku, bál se říci, za co je ve vazbě, spoluvězni po něm chtěli, aby uklízel, aby jim dělal sluhu. Dříve bral 1 tabletu Cipralexu, teď bere 2. Po propuštění z vazby se bál chodit ven, říkal, že má strach z lidí i z policie, že na něj byli zlí, nepříjemní. Svědkyně H[redacted] K[redacted], sestra žalobce, vypověděla, že již před umístěním do vazby byl žalobce nervózní, měl deprese, chodil k psychiatrovi. Týden po propuštění z vazby ho byla navštívit, byl roztěkaný, nervózní, bojácný, klepaly se mu ruce, klopil oči, když mluvil, měl ze všeho strach, bál se o zaměstnání, měl starost o maminku. Sousedi na ně koukali špatně. Žalobce svědkyni říkal, že se bál, aby ho ve vězení někdo neznásilnil. Dále říkal, že po tom, co se to stalo, se na něj v práci blbě koukali, nemluvili s ním. Po návratu z vazby dojížděl do [redacted] k psychiatrovi, bere léky, má deprese. V době prvního odsouzení žalobce s ním a s matkou svědkyně nebydlela, ale jezdila za nimi, sousedé na žalobce nereagovali dobře. Svědek MUDr. H[redacted] K[redacted], psychiatra žalobce z psychiatrické léčebny v [redacted], vypověděl, že žalobce již není rok a půl až dva v jeho péči. V péči měl žalobce 4 – 5 let, léčil se ambulantně. Měl nařízenou ochrannou léčbu soudem. Souběžně probíhala i léčba sexuologická a ochranná léčba toxikologická, ta byla dobrovolná. Psychický stav žalobce byl kolísavý. Měl strach o matku, o kterou se staral, bylo toho na něj moc, byl mu předepsán Cipralex. Po propuštění z vazby žalobce chodil k lékaři na kontrolu jednou za 2 – 3 měsíce, jeho psychický stav vyžadoval léčbu antidepresivy, žalobce mu popisoval sociální tíži, nespavost, podrážděnost, impulzivitu. Sám si léčbu vyžádal. Než byl vzat do vazby, tolik se u něj psychická stránka neřešila. Byla u něho klasifikována střední deprese, byl schopný sebepéče, sebefungování, farmakologická intervence u něj byla nutná. Deprese u žalobce byla v souvislosti se situačními důvody způsobených soudem a vazbou. Svědek MUDr. J[redacted] Š[redacted], psychiatr vazební věznice, uvedl, že ve věznici pracoval necelé 3 roky, na žalobce si nevzpomíná. Pokud by měl podezření, že ve věznici byl spáchán trestný čin, oznámil by to Generální inspekci bezpečnostních sborů anebo OPAS. Stížnosti osob umístěných ve věznici by zaznamenal do zdravotnické dokumentace a postoupil ji nadřízené vedoucí nebo řediteli.

16. Žalobce jako účastník řízení vypověděl, že v [redacted] se léčil dlouhou dobu, začalo to prvním odsouzením před 25 lety, léčil se na sexuologii, potom se přidaly i deprese. Sexuologická léčba již byla ukončena. Již 6 a půl roku žije s přítelkyní, na deprese užívá Cipralex, byl mu navýšen. Ve vazbě s léčbou pokračoval. Před umístěním do vazby měl deprese, měl starosti v práci, o matku, cítil se nervózní, že na to nestačí, měl bolesti hlavy, trpěl nechutenstvím. Ve vazbě na něj vyvíjeli tlak jak vězni, tak zaměstnanci věznice, kteří byli arogantní, pociťoval z jejich strany štítivost. Prohlídky osobních věci byly takové, že by si to nedovolilo ani gestapo.

Na chování příslušníků vězeňské služby si nestěžoval. Na cele byli nejdříve dva, potom tam přibyl třetí, byl to Rom, hodně na něj vyvíjel tlak, např. když hráli karty, tak ho bouchal, říkal, že ho bude hulit, hodil po něm hadr. Po návratu z vazby byl na tom špatně, měl 65 kg, volal lékaři do [redacted], řešil zaměstnání. Teď má strach, nemá rád lidi, má problémy se zaměstnáním. Kvůli tomu, že byl ve vazbě, ztratil zaměstnání, nemohl splácet své závazky, přítelkyně za něj exekuce zaplatila. Ve vazbě měl obavy o vztah s přítelkyní. Po návratu z vazby na tom byla jeho matka tak špatně, že vyžadovala stálou péči.

17. Mezi účastníky nebyla sporná délka vazby, délka trestního řízení ani vyplacení částky 234 800 Kč žalovanou žalobci.

18. Z provedených důkazů dospěl soud k těmto skutkovým zjištěním. Po dobu 2 let, 7 měsíců a 14 dnů bylo proti žalobci vedeno trestní stíhání pro pokračující zločin loupeže a zločin týrání osoby žijící ve společném obydlí, v jehož průběhu byl žalobce stíhán vazebně (ve vazbě setrval 246 dnů), byl původně uznán vinným ze spáchání zločinu týrání osoby žijící ve společném obydlí a pro zločin loupeže, posléze přečinem vydírání, nicméně trestní stíhání se ukázalo být lichým, neboť žalobce byl obžaloby zproštěn. Řízení probíhalo 3x před soudem I. stupně a 3x před odvolacím soudem. V době před trestním stíháním žalobce navštěvoval z důvodu nařízené ochranné léčby psychiatra MUDr. P[redacted] K[redacted], měl deprese. Pečoval o svoji matku, měl družku Z[redacted] H[redacted]. Byl zaměstnán u [redacted] na dobu určitou. Po návratu z vazby pečoval spolu s družkou o matku, došlo ke zhoršení jeho zdravotního stavu.

19. S poukazem na ust. § 1 odst. 1, § 2, § 5, § 9 odst. 1, § 13 odst. 1, § 14 odst. 1, § 15 odst. 2, § 26 a § 31a odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem (dále i jen „OdpŠk“) soud I. stupně uzavřel, že žalobce splnil podmínku pro uplatnění soudního nároku předvídanou v ust. § 14 OdpŠ, neboť u žalované předběžně uplatnil dne 24. 7. 2019 nárok na náhradu škody ve výši 498 350 Kč.

20. Ohledně nároku žalobce na zadostiučinění za nepřiměřenou délku řízení ve výši 33 500 Kč soud I. stupně vyložil, že judikatura Evropského soudu pro lidská práva ve Štrasburku (dále i jen „ESLP“) za aspekty přiměřenosti lhůty považuje jednak zájem účastníka na rychlém vyřízení věci a jednak obecný zájem na řádném výkonu spravedlnosti. Přitom přihlíží ke složitosti věci, chování účastníků a státních orgánů a významu řízení pro účastníka. Z konstantní judikatury dovolacího soudu vyplývá, že pro závěr, zda byla či nebyla konkrétní věc projednána v přiměřené lhůtě, je třeba celkovou délku jejího projednávání poměřit kritérii uvedenými v ust. § 31a odst. 3 písm. b) až e) OdpŠk (srov. rozsudek ze dne 5. 10. 2010, sp. zn. 30 Cdo 4761/2009).

21. V poměrech posuzované věci, pokud jde o kritérium složitosti řízení a postupu orgánů veřejné moci během řízení, soud I. stupně uzavřel, že trestní řízení bylo složité po stránce skutkové, neboť předmětem byly 2 skutky, pokračující zločin loupeže a týrání osoby žijící ve společném obydlí. Probíhalo přípravné řízení, řízení u soudu I. stupně, a to 3x, a řízení před odvolacím soudem, rovněž 3x, bylo rozhodováno o vazbě, byly provedeny výslechy řady svědků, vyhotoven znalecký posudek a k tomu probíhal výslech znalce a svědků. Jak policejní orgány, tak soudy obou stupňů činily úkony v přiměřených lhůtách. Pokud jde o kritérium jednání poškozeného, žalobce využíval dostupných řádných opravných prostředků, přičemž, jak již bylo mnohokrát v konstantní judikatuře Nejvyššího soudu ČR vyjádřeno, účastníku řízení sice nelze odepřít právo podávat proti rozhodnutím soudu řádné i mimořádné opravné prostředky, na druhé straně nelze klást k tíži státu, že řízení o nich celkovou dobu řízení nutně prodlouží. Pokud jde o kritérium významu předmětu řízení, lze obecně dospět k závěru, že i ESLP tento typ řízení typově řadí mezi řízení, kterým se přisuzuje zvýšený význam pro účastníky. Tyto druhy řízení více negativně ovlivňují a zatěžují osobní život poškozeného a mají tak pro něho vyšší význam než jiná řízení. Jedná se o hledisko obecné, typové, k němuž není třeba vést dokazování, neboť plyne ze samotné podstaty zkoumaného řízení. Vzhledem k výše popsaným kritériím soud I. stupně

uzavřel, že délka řízení přesahující 2 roky, 7 měsíců a 14 dnů je přiměřená, neboť odpovídá složitosti, skutkové a právní náročnosti projednávané věci a netkví v příčinách vycházejících z působení orgánů veřejné moci v trestním řízení. Proto nárok na finanční zadostiučinění za tuto nemajetkovou újmu zamítl.

22. Pokud jde o žalobou uplatněný nárok na finanční zadostiučinění za nemajetkovou újmu ve výši 96 000 Kč, soud I. stupně uvedl, že každé trestní řízení negativně ovlivňuje osobní život trestně stíhaného, samotný fakt trestního stíhání je zátěží pro každého obviněného. Již samotné trestní stíhání výrazně zasahuje do soukromého a osobního života jednotlivce, do jeho cti a dobré pověsti, a to tím spíše, jedná-li se o obvinění „liché“, což je posléze pravomocně stvrzeno zprošťujícím rozsudkem (viz nález Ústavního soudu ze dne 17. 6. 2008, sp. zn. II. ÚS 590/08). Na základě provedeného dokazování však nemá soud za prokázané, že by trestní stíhání významně zasáhlo do vztahu žalobce a jeho družky. Péči o matku žalobce zajišťovala jeho družka. V řízení nebylo prokázáno, že by žalobce v důsledku trestního stíhání ztratil zaměstnání, ani že by byl šikanován či atakován ze strany spoluvězňů a příslušníků vězeňské služby. Jde-li o žalobcem ztracenou důvěru u sousedů, pečovatelů a pracovníků záchranné služby, žalobce byl již v minulosti pravomocně odsouzen pro trestný čin pohlavního zneužívání nezletilé dívky a byl ve výkonu trestu odnětí svobody, o tomto odsouzení věděli jeho sousedé, což bylo potvrzeno výpovědí jeho sestry žalobce, nelze tak jednoznačně dospět k závěru, že by se pověst žalobce uvedeným trestním stíháním mohla zhoršit. Byly prokázány obecné dopady spojené většinou s každým trestním stíháním. Dále bylo prokázáno, že žalobce již před trestním řízením trpěl depresemi, měl existenční obavy, užíval Cipralex, po návratu z vazby mu bylo užívání navýšeno o jednu tabletu. Soud dospěl k závěru, že u žalobce došlo v souvislosti s vazbou k zhoršení zdravotního stavu, nicméně ne v takovém rozsahu, aby bylo odškodněno vyšší částkou, než která mu byla vyplacena žalovanou, tj. nad částku 38 000 Kč. Soud proto nárok žalobce v rozsahu zbytku požadavku na náhradu nemajetkové újmy ve výši 58 000 Kč jako nedůvodný zamítl.

23. Ohledně nároku žalobce na zaplacení částky 369 000 Kč za vykonanou vazbu soud I. stupně vyložil, že základní podmínkou pro vznik práva na náhradu škody způsobené rozhodnutím o vazbě je takový výsledek trestního řízení, při němž nedochází k odsouzení dotyčné osoby, resp. k pravomocnému vyslovení jeho viny za skutek (v souvislosti s nímž byl vzat do vazby). Této situaci odpovídá zastavení trestního stíhání, zproštění obžaloby či postoupení věci jinému orgánu. Mezi účastníky nebylo sporným, že je zde odpovědnostní titul na straně státu, když na žalobci byla vykonána vazba, přičemž byl následně obžaloby zproštěn. Žalovaná na tuto náhradu poskytla žalobci částku 196 800 Kč, tj. 800 Kč za každý den vazby. Žalobce požadoval 1 500 Kč za každý den vazby. Podle ustálené judikatury (viz rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 30 Cdo 914/2011) je adekvátním odškodněním částka v rozmezí 500 Kč až 1 500 Kč za jeden den trvání vazby, v jejímž rámci soud promítne jiné, zde uvedené a popřípadě neuvedené okolnosti svého posuzování. Žalobce byl ve vazbě po dobu 246 dnů. Nejednalo se o jeho první pobyt v zařízení pro výkon vazby či výkon trestu odnětí svobody, dopady do pracovní sféry nebyly prokázány. Soud nevzal za prokázané ani to, že by vazba měla mít negativní dopad na rodinný život či rodinné vztahy žalobce. Nelze přehlédnout, že to byla právě matka žalobce, kdo žalobce označil za osobu dopouštějící se týrání. Bez jejího přičinění by trestní stíhání nebylo vůbec vedeno a žalobce by nebyl vzat do vazby. Za této situace lze stěží konstatovat, že by vzetí žalobce do vazby mělo nějak přispět k narušení rodinných vztahů. Šikana žalobce ze strany ostatních vězňů či pracovníků vězeňské služby nebyla prokázána, zhoršení psychického stavu žalobce prokázáno bylo. Soud neshledal důvodu, aby náhrada takto vzniklé újmy byla kompenzována částkou na horní hranici judikaturou stanoveného rozpětí, když taková kompenzace je přiznávána v případech skutečně závažných a těžko odčinitelných zásahů do osobnostní sféry, pracovních, společenských vztahů apod., k čemuž u žalobce nedošlo. Kauza žalobce nebyla nikde medializována. Žalovanou již vyplacenou kompenzaci ve výši 196 800 Kč považuje soud za dostačující, proto žalobu v rozsahu částky 172 200 Kč jako nedůvodnou zamítl.

Shodu s prvopisem potvrzuje Nikola Řáhová

24. Ve výroku II. soud I. stupně rozhodoval o náhradě nákladů řízení, kdy ke dni rozhodnutí soudu byla předmětem řízení částka 263 550 Kč, a soud žalobu zamítl. Žalovaná by měla podle ust. § 142 odst. 1 o.s.ř. právo na náhradu nákladů řízení. Rozsah předmětu řízení se v průběhu řízení postupně vyvíjel, soud shledal, že tím jsou dány mimořádné okolnosti, pro které bylo na místě náhradu nákladů řízení žalované nepřiznat.

25. Proti tomuto rozsudku podal odvolání žalobce a ohledně nepřiznaného nároku na poskytnutí zadostiučinění za nepřiměřenou délku řízení namítl, že trestní řízení bylo zahájeno dne 22. 6. 2016. Dne 13. 7. 2017 Okresní soud v Kladně rozhodl rozsudkem č. j. 5 T 160/2016-509 o vině žalobce, jenž byl zrušen usnesením Krajského soudu v Praze ze dne 19. 12. 2017, č. j. 13 To 451/2017-534, s následujícím odůvodněním: *„…Prvému soudu je třeba vytknout, že se dopustil procesního pochybení, neboť jeho skutkové závěry uvedené v uvozovací části a následně specifikované pod body I/a), b) výroku vychází z procesně nezpůsobilého úředního záznamu o podaném vysvětlení poškozené B[redacted] S[redacted] ze dne 21. 6. 2016. Nejenže tento úřední záznam nebyl procesně relevantním způsobem v rámci hlavního líčení proveden, ale navíc poškozená řádně vyslechnuta v rámci hlavního líčení veškerá obvinění učiněná vrámci přípravného řízení odmítla jako nepravdivá. Zde si okresní soud neujasnil, že první procesně relevantní výpovědí poškozené není její výpověď fixovaná na úřední záznam konstatovaný shora, ale teprve její výpověď ze dne 23. 6. 2016."* První meritorní rozhodnutí soudu I. stupně o vině žalobce tedy bylo vydáno nesprávně pro pochybení soudu, jež jej založil na procesně nepoužitelném důkazu. Prodloužení trestního řízení od vydání zrušeného rozhodnutí do dalšího meritorního rozhodnutí Okresního soudu v Kladně tak nezapříčinila složitost věci, nýbrž zcela nepřijatelný a nezákonný postup soudu. Dne 27. 2. 2018 vydal Okresní soud v Kladně opět odsuzující rozsudek, jež byl usnesením Krajského soudu v Praze ze dne 31. 7. 2018, č. j. 13 To 190/2018-589, opět zrušen s následujícím odůvodněním: *„Lze konstatovat, že v novém řízení se sice okresní soud snažil pokyny odvolacího soudu respektovat, zejména ve vztahu k obžalované H[redacted], nicméně opětovně své skutkové závěry týkající se událostí ze dne 19. 5. 2016 ve vztahu k obžalovanému S[redacted] opřel o obsah výše konstatovaného procesně nezpůsobilého úředního záznamu o podaném vysvětlení poškozené Bo[redacted] S[redacted] ze dne 21. 6. 2016, což je z pohledu odvolacího soudu zcela nepřijatelné, proto napadený rozsudek opět nemohl obstát a musel být jako nepřezkoumatelný zrušen."* I druhé meritorní rozhodnutí tak bylo vydáno nesprávně výlučně kvůli (totožnému) pochybení soudu spočívajícím v použití procesně nepoužitelného důkazu. Prodloužení trestního řízení od vydání druhého později zrušeného rozhodnutí do dalšího meritorního rozhodnutí Okresního soudu v Kladně tak opět nezapříčinila složitost věci, nýbrž zcela nepřijatelný a nezákonný postup soudu. Dne 18. 9. 2018 vydal Okresní soud v Kladně opět (již potřetí) odsuzující rozsudek, o němž rozhodl Krajský soud v Praze rozsudkem ze dne 5. 2. 2019, č. j. 13 To 25/2019-637, tak, že jej v celém rozsahu zrušil a znovu rozhodl, že žalobce obžaloby zprostil. Závěr soudu I. stupně v napadeném rozhodnutí, že přiměřenost délky trestního řízení je odůvodněna jeho složitostí a právní náročností věci s tím, že délka řízení netkví v příčinách vycházejících z působení orgánů veřejné moci, je tak v přímém rozporu s citovanými rozhodnutími trestního odvolacího soudu, jenž opakovaně upozornil soud I. stupně na jeho procesně nepřijatelný postup, který výlučně zapříčinil prodloužení tohoto řízení.

26. K nároku na zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou trestním stíháním odvolatel namítá, že byl prokázán takový dopad trestního stíhání do jeho sféry, jež odůvodňuje přiznání vyššího zadostiučinění než je částka 38 000 Kč, kterou mu žalovaná uhradila. To vyplývá z důkazů výpověďmi svědků Z[redacted] H[redacted] a MUDr. P[redacted] K[redacted] a výpovědi žalobce. Z nich je zřejmé, že se u žalobce jednalo o natolik vážné dopady, které nelze bagatelizovat odkazem na to, že se jedná o obvyklé projevy. Zejména soud nedostatečně zohlednil zhoršení zdravotního stavu žalobce. Dále je nutno zohlednit povahu trestných činů, jež mu byly v trestním řízení kladeny za vinu – páchání násilné trestné činnosti vůči osobě mu nejbližší, o niž dlouhodobě pečoval, obavu žalobce, že v případě odsouzení již neuvidí svou matku, a jeho o obavu o zajištění její budoucí péče. Shora popsané vážné zdravotní a osobní problémy nejsou důsledkem většiny trestních stíhání, nýbrž se jednalo o zcela specifické a závažné problémy na

straně žalobce, pro které je doposud poskytnuté zadostiučinění nedostatečné. Újmu žalobci způsobila též obava ze ztráty vztahu s jeho družkou kvůli vedenému stíhání a související psychické náročnosti, přičemž tento dopad je toliko subjektivním vjemem žalobce a jiným způsobem než jeho výslechem jej nelze prokázat. Dopad trestního stíhání lze shledat i ve ztrátě zaměstnání. Zaměstnavatel žalobce ve zprávě ze dne 22. 7. 2021 sice uvedl, že nelze konkrétně říci, zda by byl žalobce nadále u [redacted] zaměstnán či nikoliv, avšak lze (téměř s úplnou jistotou) předpokládat, že by mu byla pracovní smlouva prodloužena nebýt uvalení vazby a vedení trestního stíhání. Ostatně to prokazuje i účastnická výpověď žalobce: *„Když jsem oslovil předchozího zaměstnavatele, u kterého jsem pracoval 7 let* (jednalo se [redacted], u nějž žalobce pracoval formou dohody o pracovním poměru a následně formou klasického pracovního poměru)*, ten mě odmítl, asi zdůvodu trestního stíhání. Smlouva se u zaměstnavatele prodlužovala vždy po roce, kvůli vazbě už mi ji neprodloužili, už mě nechtěli.“* Závěry soudu I. stupně, že nebyla prokázána ztráta důvěry u sousedů, pečovatelů a pracovníků záchranné služby s odůvodněním, že žalobce byl již v minulosti pravomocně odsouzen pro trestný čin pohlavního zneužívání nezletilé dívky a byl ve výkonu trestu odnětí svobody a o tomto odsouzení věděli jeho sousedé, neodpovídají provedenému dokazování, zejména výpověďmi svědkyň Z[redacted] H[redacted] a H[redacted] K[redacted] a účastnickou výpovědí žalobce. Nemajetková újma způsobená žalobci trestním stíháním byla prokázána, a proto je jeho nárok na poskytnutí zadostiučinění ve výši 58 000 Kč zcela důvodný.

27. Nárok na náhradu nemajetkové újmy způsobené nedůvodným omezením žalobce na svobodě odvolatel odůvodnil negativními prožitky z vazby – ztráta lidské důstojnosti, neustálý strach z šikany ze strany spoluvězňů i členů vězeňské služby, obava o život a život matky, což u něho způsobilo nespavost, prohloubení deprese a vyžádání si pomoci u psychiatra ve vězeňské nemocnici. Následky vazby ho trápí dodnes – deprese, úzkost, nespavost v kombinaci se špatnými sny, strach z cizích lidí a bolest hlavy. Provedeným dokazováním byla veškerá tato tvrzení prokázána, zejména účastnickou výpovědí žalobce a výpověďmi svědků Z[redacted] H[redacted], H[redacted] K[redacted] a MUDr. H[redacted] K[redacted]. Pro žalobcem popsané prožitky z vazby je výše dosud uhrazené náhrady za pobyt ve vazbě zjevně nedostatečná, neboť částka 800 Kč denně nemůže kompenzovat to, co žalobce ve vazbě vinou nesprávného postupu úředního orgánu protrpěl a co mu podstatným způsobem poškodilo nejen psychiku, ale též i vnímání mezilidských vztahů. Na uvedeném nemění ničeho ani žalobcův předešlý výkon trestu odnětí svobody, neboť ten žalobce vykonával v době, kdy příslušné orgány vězňům na jejich žádost pomáhaly a celkové poměry ve věznicích byly lepší. Proto nelze výši zadostiučinění krátit z důvodu předešlé zkušenosti z výkonu trestu. Ostatně takovýmto přístupem je žalobce opakovaně trestán za prohřešek, za nějž byl již v minulosti potrestán. Byly tak prokázány důvody, pro které náleží žalobci zadostiučinění za den vazby v rozsahu 1 200 Kč až 1 500 Kč, a proto trvá na úhradě zbývající částky 172 200 Kč.

28. Žalobce dále nesouhlasí s tím, že soud I. stupně neuložil žalované povinnost zaplatit mu zákonné úroky zprodlení z částky 234 800 Kč za období od 25. 1. 2020 do 23. 4. 2020.

29. Žalobce nesouhlasí ani s rozhodnutím soudu I. stupně o nákladech řízení, neboť (přijme-li rozhodnutí soudu I. stupně věcně za správné) nezohledňuje skutečnost, že žalobce byl ve věci částečně úspěšný, když mu žalovaná po 5ti úkonech právní služby (převzetí zastoupení, výzva k plnění, doplnění výzvy k plnění, podání žaloby, zpětvzetí žaloby) uhradila dne 23. 4. 2020 část nárokovaného plnění ve výši 234 800 Kč, pro což vzal podáním ze dne 17. 7. 2020 žalobu částečně zpět. Je bezpochyby, že tak učinil výhradě pro jednání žalované. Žalobci proto v případě, že odvolací soud shledá odvolání do výroku I. nedůvodným, náleží přinejmenším náhrada nákladů řízení za uvedené úkony právní služby, jejichž tarifní hodnota je 234 800 Kč.

30. Žalobce navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek změnil tak, že uloží žalované povinnost uhradit mu částku 263 550 Kč, zákonný úrok z prodlení z částky 498 350 Kč za období od

25. 1. 2020 do 23. 4. 2020 a z částky 263 550 Kč za období od 24. 4. 2020 do zaplacení a náhradu nákladů řízení.

31. Pro případ, že by odvolací soud nevyhověl odvolání žalobce co do částky 263 550 Kč, navrhl žalobce, aby odvolací soud napadený rozsudek změnil tak, že žalované uloží povinnost nahradit mu zákonný úrok zprodlení ve výši 10 % p.a. z částky 234 800 Kč za období od 25. 1. 2020 do 23. 4. 2020 a náklady řízení před soudem I. stupně za 5 úkonů právní služby v celkové výši 57 838 Kč (46 300 Kč + RP 1 500 Kč + 21% DPH) a náklady odvolacího řízení.

32. Krajský soud v Praze jako soud odvolací po zjištění, že odvolání je přípustné, bylo podáno oprávněnou osobou, včas a obsahuje zákonem předvídané náležitosti (§ 201, § 202, § 204 odst. 1, § 205 o.s.ř.), přezkoumal v napadeném rozsahu rozsudek soudu I. stupně, jakož i řízení, které jeho vyhlášení předcházelo, podle ust. § 212, § 212a odst. 1, 3, 5 o.s.ř.

33. Odvolací soud shledal, že soud I. stupně provedl v řízení potřebné dokazování, provedené důkazy správně hodnotil, zjistil z nich správné skutečnosti a na jejich základě dospěl ke správným závěrům o skutkovém stavu věci. Odvolací soud při svých závěrech o skutkovém stavu věci proto vychází z výsledků dokazování soudu I. stupně, tak jak je ve svém rozhodnutí správně popsal, a pro stručnost na rozhodnutí soudu I. stupně v těchto částech zcela odkazuje. Postupuje tak v souladu s usnesením Nejvyššího soudu ČR ze dne 16. 11. 2011, sp. zn. 29 Cdo 3450/2011, podle něhož vychází-li potvrzující rozhodnutí odvolacího soudu ve věci samé z týchž skutkových a právních závěrů jako rozhodnutí soudu I. stupně ve věci samé, pak se požadavkům kladeným na obsah odůvodnění takového rozhodnutí odvolacího soudu ustanovením § 157 odst. 2 o.s.ř. nikterak neprotiví, jestliže odvolací soud (byť i v reakci na námitky odvolatele) omezí své závěry na prosté přitakání správnosti skutkových závěrů a právního posouzení věci soudem I. stupně. To je dáno charakterem (postavením) odvolacího soudu, jenž plní roli přezkumné instance a nebuduje svá rozhodnutí „na zelené louce“ a bez vazby na argumentaci soudu I. stupně.

34. Soud I. stupně věc správně posuzoval podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím a nesprávným úředním postupem (dále jen „OdpŠk“), a dospěl i ke správným závěrům právním.

35. Podle ust. § 5 OdpŠk stát odpovídá za podmínek stanovených tímto zákonem za škodu, která byla způsobena a) rozhodnutím, jež bylo vydáno v občanském soudním řízení, ve správním řízení, v řízení podle soudního řádu správního nebo v řízení trestním, b) nesprávným úředním postupem.

36. Podle ust. § 9 odst. 1 OdpŠk právo na náhradu škody způsobené rozhodnutím o vazbě má také ten, na němž byla vazba vykonána, jestliže bylo proti němu trestní stíhání zastaveno, jestliže byl obžaloby zproštěn nebo jestliže byla věc postoupena jinému orgánu.

37. Podle ust. 13 odst. 1 OdpŠk stát odpovídá za škodu způsobenou nesprávným úředním postupem. Nesprávným úředním postupem je také porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v zákonem stanovené lhůtě. Nestanoví-li zákon pro provedení úkonu nebo vydání rozhodnutí žádnou lhůtu, považuje se za nesprávný úřední postup rovněž porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v přiměřené lhůtě.

38. Podle ust. 13 odst. 2 OdpŠk právo na náhradu škody má ten, jemuž byla nesprávným úředním postupem způsobena škoda.

39. Podle ust. § 31a odst. 1 OdpŠk bez ohledu na to, zda byla nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem způsobena škoda, poskytuje se podle tohoto zákona též přiměřené zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu.

40. Podle ust. § 31a odst. 3 OdpŠk V případech, kdy nemajetková újma vznikla nesprávným úředním postupem podle § 13 odst. 1 věty druhé a třetí nebo § 22 odst. 1 věty druhé a třetí, přihlédne se při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění rovněž ke konkrétním okolnostem případu,

zejména k a) celkové délce řízení, b) složitosti řízení, c) jednání poškozeného, kterým přispěl k průtahům v řízení, a k tomu, zda využil dostupných prostředků způsobilých odstranit průtahy v řízení, d) postupu orgánů veřejné moci během řízení a e) významu předmětu řízení pro poškozeného.

41. Nejvyšší soud ČR ve stanovisku občanskoprávního a obchodního kolegia ze dne 13. 4. 2011, sp. zn. Cpjn 206/2010, vyložil, že při úvaze o poskytnutí přiměřeného zadostiučinění za nepřiměřenou délku řízení (§ 13 odst. 1 věta třetí OdpŠk) je třeba přihlížet k celkové době, po kterou řízení trvalo, nikoliv jen k době, po kterou docházelo k průtahům ve smyslu nečinnosti. Při posuzování přiměřenosti délky řízení je nutno vzít v potaz zejména složitost případu, chování poškozeného, jakož i postup příslušných orgánů a dále význam předmětu řízení pro poškozeného.

42. a) Složitost případu je jednou z možných objektivních příčin prodloužení řízení. Je zde možno přihlédnout jak k procesním komplikacím, tak i skutkové či hmotněprávní složitosti případu. Vždy by se ale mělo přihlížet k tomu, jak si v konkrétním případě počínal rozhodující orgán (kritérium ad c/), neboť obecně platí, že ten by měl mít k dispozici takové procesní nástroje a takové schopnosti, aby se v co nejkratším čase vypořádal i s náročnějším případem. Účastník může zasáhnout do délky řízení i tím, že využívá svého procesního práva podávat opravné prostředky, popřípadě uplatňuje jiné námitky dané mu k dispozici procesními předpisy, a případ tak projednávají soudy ve více stupních, což však zpravidla nelze klást k tíži poškozeného (viz kritérium ad b/). Lze však vyjít z toho, že řízení ve více instancích obecně zakládá dobu potřebnou pro předložení věci přezkumnému soudu, pro jeho přezkumné posouzení a pro případné promítnutí výsledků přezkumu do dalšího postupu v řízení. Vedle toho je třeba zohlednit i další okolnosti provázející konkrétní řízení, tedy jednak jeho složitost skutkovou, složitost právního posouzení z hlediska aplikační i interpretační i složitost procesní (procesní aktivita účastníků, četnost a srozumitelnost jejich podání a procesních návrhů, četnost opravných prostředků, výsledky řízení o těchto opravných prostředcích atd.).

43. b) Chování poškozeného je subjektivním kritériem, které může na celou délku řízení působit jak negativně, tak i pozitivně. Skutečnost, že účastník využívá svých procesních práv daných mu vnitrostátním právním řádem (podávání opravných prostředků, námitek atd.), nemůže jít k jeho tíži z hlediska prodloužení délky řízení (srov. rozsudek senátu druhé sekce ESLP ze dne 18. 4. 2006, ve věci Patta proti České republice, stížnost č. 12605/02, odst. 69). Naopak důvodnost takto podaných opravných prostředků může naznačovat nesprávný úřední postup na straně orgánu veřejné moci, což může být zohledněno jako důvod prodloužení délky řízení spočívající v postupu orgánu veřejné moci (kritérium ad c/). Na druhou stranu nelze přičítat k tíži státu prodloužení délky řízení v důsledku nutnosti reagovat na návrhy, opravné prostředky nebo námitky účastníků řízení (srov. rozsudek senátu druhé sekce ESLP ze dne 25. 5. 2004, ve věci Dostál proti České republice, stížnost č. 52859/99, odst. 209 a 220), zvláště jde-li o návrhy, opravné prostředky či námitky zjevně nedůvodné (viz i rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 5. 10. 2010, sp. zn. 30 Cdo 1328/2009).

44. c) Porušení práva účastníka na přiměřenou délku řízení bude shledáno zejména tam, kde nevydání dřívějšího rozhodnutí bylo zapříčiněno nedodržením procesních pravidel či tam, kde došlo k jinému pochybení ze strany orgánů veřejné moci. Pod pojem nesprávnosti postupu orgánu veřejné moci je třeba zahrnout i takové případy, v nichž dojde ke zrušení rozhodnutí soudu nižšího stupně jen proto, že soud nižšího stupně nerespektoval závazný právní názor soudu vyššího stupně či nález Ústavního soudu, který mu byl z jeho úřední činnosti znám, popř. byl publikován ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu, jak dovodil Nejvyšší soud ČR v rozsudku ze dne 20. 10. 2010, sp. zn. 30 Cdo 1637/2009.

45. d) Význam řízení pro poškozeného je velmi důležitým objektivním kritériem. Je možné určitým zobecňujícím postupem kvalifikovat jednotlivé druhy případů podle předmětu řízení. Typicky se

jedná o trestní řízení (zejména je-li omezena osobní svoboda účastníka). Roli tedy hraje to, o jaká práva či povinnosti se dané řízení vede a do jaké míry jsou tato práva či povinnosti zpravidla důležitou součástí života jednotlivce. Jedná se o hledisko obecné, typové, k němuž není třeba vést dokazování, neboť plyne ze samotné podstaty zkoumaných řízení. Dalším typovým hlediskem je věk a zdravotní stav účastníka řízení. Negativní důsledky nepřiměřeně dlouhého řízení jsou osobami v pokročilejším věku či osobami těžce nemocnými vnímány zpravidla intenzivněji. K těmto typovým aspektům však může přistoupit i tvrzení žalobce (poškozeného) umocňující hloubku zásahu či ovlivnění jeho životní situace nepřiměřenou délkou řízení. V takovém případě je ale třeba, aby žalobce toto své tvrzení prokázal, neboť jím poukazuje na skutečnost, která se vymyká obecnému (paušálnímu) vnímání důležitosti jednotlivých „typů“ řízení či typových okolností na straně účastníka.

46. Nejvyšší soud dospěl ve shora uvedeném stanovisku k závěru, že pro poměry České republiky je přiměřené, jestliže se základní částka, z níž se při určování výše přiměřeného zadostiučinění vychází, pohybuje v rozmezí mezi 15 000 Kč až 20 000 Kč za jeden rok řízení, tj. 1 250 Kč až 1 667 Kč za jeden měsíc řízení. Nejvyšší soud přitom ale považuje za nezbytné zohlednit také to, že jakékoliv řízení vždy nějakou dobu trvá. Bylo by proto nesprávné, jestliže by i počáteční doba řízení (kterou by bylo možno považovat ještě za přiměřenou) byla odškodňována ve stejné výši jako doba ji přesahující. Proto Nejvyšší soud pokládá za rozumné, jestliže první dva roky řízení budou ohodnoceny částkou o polovinu nižší, než jsou částky uvedené výše, tedy 15 000 Kč až 20 000 Kč za první dva roky řízení dohromady (za jeden rok pak 7 500 Kč až 10 000 Kč).

47. V rozhodovací praxi soudů je po odškodňování nepřiměřené délky řízení nejčastěji projednáváno odškodňování nemajetkové újmy způsobené trestním stíháním, které skončilo zproštěním obžaloby či zastavením trestního stíhání. Trestní stíhání zasahuje do práva obviněného na lidskou důstojnost, osobní čest, dobrou pověst a ochranu jména, jakož i do soukromého a rodinného života, přičemž obviněný musí mimo jiné strpět i shromažďování a v některých případech i zveřejňování údajů o své osobě. Trestní stíhání a újma jím způsobená obviněnému, u něhož se následně podezření neprokázalo, mají společné znaky, ke kterým je nutno v každém jednotlivém případě přihlížet. Vychází se z povahy trestní věci, z délky trestního stíhání a především z dopadů trestního stíhání do osobnostní sféry poškozené osoby. Povahou trestní věci se má na mysli zejména závažnost trestného činu kladeného osobě poškozené za vinu. To souvisí nejen se sazbou trestu odnětí svobody uvedenou v trestním zákoníku, ale i s reálnou hrozbou trestního postihu a případného společenského odsouzení. Kritérium délky trestního řízení zohledňuje zejména to, po jak dlouhou dobu zásah do osobnostních složek jednotlivce v důsledku proti němu vedeného trestního řízení trval. Konečně kritérium následků způsobených trestním řízením v osobnostní sféře poškozené osoby umožňuje zohlednění individuálních následků trestního stíhání v osobnostní sféře poškozené osoby.

48. I v případě náhrady nemajetkové újmy z rozhodnutí o vazbě jsou základními kritérii povaha trestní věci, celková délka omezení osobní svobody a následky v osobní sféře poškozené osoby, přičemž v případě kritéria celkové délky omezení osobní svobody Nejvyšší soud ČR považoval za vhodné vycházet ze sazby stanovené za jeden den výkonu vazby. Dospěl k závěru, že adekvátním odškodněním je částka v rozmezí 500 Kč až 1 500 Kč za jeden den trvání vazby, v jejímž rámci soud promítne jiné, výše uvedené, a případě i další okolnosti svého posuzování. Při hodnocení následků v osobní sféře poškozené osoby je nutno vycházet z toho, že samotné držení ve vazbě má z povahy věci negativní dopady do svobody pohybu či do práva na soukromí a že v tomto ohledu výkon vazby sám o sobě působí újmu na základních právech, svobodách a důstojnosti dotčené osoby. Dále působí stres, nejistotu, úzkost apod. Navíc je třeba přihlédnout k dalším individuálním okolnostem jednotlivého případu, jakými mohou být životní podmínky ve vazební věznici, možnost kontaktu poškozené osoby s rodinnými příslušníky a s okolím, s tím související porušení práva na rodinný život atd. Popřípadě je třeba zabývat se též dopadem uvalení vazby do profesního života jedince, do jeho společenské pověsti a cti; v tomto ohledu může být relevantní

i informace o zatčení a vzetí do vazby a za jakých okolností byla šířena (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 11. 1. 2012, sp. zn. 30 Cdo 2357/2010, Rc 52/2012).

49. V případě, kdy nebylo poškozenému vyplaceno přiměřené zadostiučinění již státem v rámci předběžného uplatnění nároku ve lhůtě šesti měsíců od uplatnění nároku, má poškozený právo na zákonný úrok z prodlení ode dne následujícího po uplynutí uvedené šestiměsíční lhůty.

50. V přezkoumávaném případě odvolací soud nesouhlasí se závěrem soudu I. stupně, že žalobci nepřísluší náhrada za nemajetkovou újmu způsobenou nepřiměřenou délkou trestního řízení. Naopak je toho přesvědčení, že jeho délka v trvání téměř 3 let v poměrech posuzované věci přiměřená nebyla. V řízení bylo totiž prokázáno, že soud I. stupně v trestní věci žalobce vydal 3x odsuzující rozsudek, který byl odvolacím soudem 3x zrušen, nikoliv z důvodu odlišného právního názoru, ale pro závažné a dokonce opakované procesní pochybení soudu I. stupně. Délka řízení tedy nebyla způsobena složitostí věci, ale nesprávným postupem soudu I. stupně. Skutečnost, že žalobce podával opakovaně opravný prostředek mu nelze klást k tíži, neboť pokud by tak nečinil, byl by uznán vinným ze zavrženíhodného chování k vlastní matce, kterého se, jak vyplývá ze zprošťujícího rozhodnutí odvolacího soudu, nedopustil. Naopak opakované podávání opravných prostředků žalobcem, které byly shledány důvodnými, v tomto případě naznačuje nesprávný postup orgánů činných v trestním řízení. Trestní řízení je přitom typicky řízením, které má samo o sobě velmi vysoký význam pro poškozeného (zde žalobce), o čemž není třeba vést dokazování. V tomto případě intenzitu jeho zásahu do osobnostních práv žalobce umocňuje to, že se jednalo o trestní řízení vedené vazebně a že v něm byl žalobce obviněn ze dvou velice závažných násilných zločinů, kterých se měl dopustit na vlastní matce. Z těchto důvodů odvolací soud uzavírá, že je namístě žalobci přiznat za nepřiměřenou délku řízení náhradu v jím požadované výši 33 350 Kč, která odpovídá závěrům vysloveným Nejvyšším soudem ČR ve stanovisku jeho občanskoprávního a obchodního kolegia ze dne 13. 4. 2011, sp. zn. Cpjn 206/2010.

51. Odvolací soud nesouhlasí ani se závěrem soudu I. stupně, že finanční zadostiučinění za nemajetkovou újmu vzniklou trestním stíháním žalobce, které skončilo zproštěním obžaloby, ve výši 38 000 Kč, jež žalovaná žalobci poskytla, je dostatečné. Jeho názor, že se dopady trestního stíhání do osobnostní sféry žalobce nevymykaly obecným dopadům, které má každé trestní stíhání na každého obviněného, odvolací soud nesdílí. Především je třeba zohlednit povahu trestní věci, kdy žalobci bylo kladeno za vinu závažné trestní jednání vůči osobě mu nejbližší, o niž řadu let pečoval, přičemž byl reálně ohrožen nepodmíněným trestem odnětí svobody. Dále byly výslechem svědků Z[redacted] H[redacted], MUDr. H[redacted] K[redacted] a H[redacted] K[redacted] prokázány takové dopady do jeho osobnostní sféry, které rozhodně nelze kvalifikovat jako dopady běžné u každého trestního stíhání. Prokázáno bylo zhoršení jeho psychických problémů, kterými trpěl již před obviněním, přičemž je nepochybné, že osoba trpící psychickými problémy snáší dopady trestního stíhání mnohem úkorněji než osoba psychicky zdravá. Odvolací soud má za prokázané i to, že újmu žalobci způsobovaly i obavy o zajištění péče o jeho nemohoucí matku, strach, že ji v případě odsouzení již nikdy neuvidí, obavy o ztrátu zaměstnání a o svůj partnerský vztah. Tyto skutečnosti vyplynuly z účastnické výpovědi žalobce, přičemž s ohledem na to, že se jedná o subjektivní vnímání žalobce, nelze je jinak než jeho výslechem prokázat. Na existenci uvedených, pro žalobce stresujících, obav nemá žádný vliv, že se některé z nich nepotvrdily. Dopad trestního stíhání na neochotu zaměstnavatele uzavřít se žalobcem novou pracovní smlouvou nebyl v řízení přímo prokázán, ale ani vyvrácen, nicméně lze jej považovat za vysoce pravděpodobný. Ztráta respektu a důvěry ze strany sousedů, pečovatelů a pracovníků záchranné služby byla prokázána výpovědí svědkyň Z[redacted] H[redacted] a H[redacted] K[redacted] a i tento důsledek trestního stíhání lze za zjištěných okolností považovat za předvídatelný. Proto i ohledně tohoto nároku odvolací soud shledává požadavek žalobce na odškodnění částkou 96 000 Kč přiměřeným a žalobu v rozsahu dosud neodškodněné částky 58 000 Kč důvodnou.

52. Na druhé straně se odvolací soud ztotožňuje se závěrem soudu I. stupně, že náhrada za výkon vazby poskytnutá žalobci ve výši 800 Kč za každý den vazby, tj. 196 800 Kč za 246 dní, je

dostatečná. Tato kompenzace i podle odvolacího soudu dostatečně zohledňuje negativní prožitky z vazby, konkrétně ztrátu lidské důstojnosti, obavu z šikany ze strany spoluvězňů, případně příslušníků vězeňské služby, což si vyžádalo odbornou pomoc u psychiatra vězeňské služby. Další jím popisované újmy již byly zohledněny v rámci přiznání jím požadovaných nároků na zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou nepřiměřenou délkou trestního řízení a za nemajetkovou újmu způsobenou trestním stíháním. Pro přiznání odškodnění za výkon vazby při horní hranici rozpětí doporučeného Nejvyšším soudem ČR (500 Kč až 1 500 Kč) neshledává ani odvolací soud důvody. Proto hodnotí napadený rozsudek v části, jímž zamítl žalobu v rozsahu částky 172 200 Kč s příslušenstvím, jako správný.

53. Z výše uvedených důvodů odvolací soud uzavírá, že se žalobce po právu domáhá zaplacení částek 33 350 Kč z titulu zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou nepřiměřenou délkou trestního řízení a 58 000 Kč za žalovanou dosud nekompenzovanou část nemajetkové újmy způsobené trestním stíháním, celkem tedy 91 350 Kč, a to v souladu s ust. § 1970 o.z. včetně zákonného úroku z prodlení ve výši 10 % ročně počítaného ode dne následujícího po dni, ve kterém uplynula lhůta, v níž mu mělo být zadostiučinění podle ust. § 15 odst. 1, 2 Odpšk zaplaceno, tj. od 25. 1. 2020, do zaplacení.

54. Soud I. stupně ovšem nijak neodůvodnil, jakou skutkovou a právní úvahou se řídil, když dospěl k závěru, že žalobci nesvědčí právo na zákonný úrok z prodlení z částky 234 800 Kč, ohledně níž bylo řízení pro zpětvzetí žaloby zastaveno, za dobu od 25. 1. 2020 (den následující po dni, ve kterém uplynula lhůta, v níž mělo být žalobci zadostiučinění v souladu s ust. § 15 odst. 1, 2 Odpšk zaplaceno) do 23. 4. 2020 (den, kdy byla žalobci částka 234 800 Kč zaplacena), přičemž žalobce vzal zpět žalobu ohledně úroku z prodlení jen za dobu od 24. 4. 2020 do zaplacení, nikoliv i za dobu předcházející. V tomto rozsahu je napadený rozsudek nejen nepřezkoumatelným, ale i nesprávným. Žalovaná totiž byla v době od 25. 1. 2020 do 23. 4. 2020 se zaplacením částky 234 800 Kč v prodlení, proto žalobci podle ust. § 1970 o.z. svědčí právo na zákonný úrok z prodlení i za toto období.

55. Z výše uvedených důvodů rozhodl soud I. stupně podle ust. § 220 odst. 1 písm. a) a § 219 o.s.ř. způsobem uvedeným ve výroku I. tohoto rozsudku.

56. Vzhledem k tomu, že odvolací soud rozsudek soudu I. stupně zčásti změnil, rozhodoval nejen o nákladech odvolacího řízení podle ust. § 224 odst. 1 o.s.ř., ale podle ust. § 224 odst. 2 o.s.ř. znovu i o nákladech řízení před soudem I. stupně.

57. V řízení před soudem I. stupně byla žaloba v rozsahu částky 234 800 Kč vzata zpět, přičemž v této části se jednalo o důvodně podanou žalobu, která byla vzata zpět pro chování žalované, jež tuto částku zaplatila až po podání žaloby. Proto v tomto rozsahu svědčí právo na náhradu řízení podle ust. § 146 odst. 2 věty prvé o.s.ř. žalobci a pro účely rozhodnutí o nákladech celého řízení je nutno tuto částku považovat za jeho procesní úspěch. Dále byl žalobce úspěšný v rozsahu částky 91 350 Kč, která mu byla přiznána. Jeho celkový úspěch ve věci je tak představován částkou 326 150 Kč, což je 65,446 % z předmětu řízení (498 350 Kč), a neúspěch (úspěch žalované) částkou 172 200 Kč, což je 34,554 % z předmětu řízení. Rozdíl mezi úspěchem a neúspěchem žalobce je 30,892 % a v tomto rozsahu má žalobce podle ust. § 142 odst. 2 o.s.ř. právo na poměrnou část náhrady jím vynaložených nákladů. Ty činí do částečného zpětvzetí žaloby částku 51 304 Kč, z toho odměna advokáta za 4 úkony právní služby z tarifní hodnoty 498 350 Kč (převzetí zastoupení, výzva k plnění /náhrada za její doplnění přiznána nebyla, neboť nebylo důvodu nezahrnout všechny argumenty do jediného podání/, podání žaloby a písemné podání ve věci ze dne 17. 7. 2020 včetně částečného zpětvzetí žaloby) po 10 300 Kč podle ust. § 7 bodu 6. vyhl. č. 177/1996 Sb., advokátní tarif (dále jen „AT“), 4 režijní paušály po 300 Kč podle ust. § 13 odst. 4 AT a 21% DPH ve výši 8 904 Kč podle ust. § 137 odst. 3 o.s.ř. Po částečném zpětvzetí žaloby činily náklady řízení žalobce částku (po zaokrouhlení) 105 016 Kč, z toho odměna advokáta za 9 úkonů právní služby z tarifní hodnoty 263 550 Kč (odvolání proti

usnesení o odnětí osvobození od soudních poplatků ze dne 4. 12. 2020, účast u jednání soudu ve dnech 4. 6. 2021, 19. 8. 2021 přesahující 2 hodiny, tj. 2 úkony, 5. 11. 2021, 4. 2. 2022 a 25. 2. 2022 v poloviční sazbě /vyhlášení rozsudku/, písemné podání ve věci ze dne 1. 7. 2021a písemný závěrečný návrh), tj. 5 x 9 380 Kč a 1 x 4 690 Kč, 9 režijních paušálů po 300 Kč podle ust. § 13 odst. 4 AT, cestovné ze sídla advokáta v Rakovníka k soudu do Kladna a zpět k pěti jednáním ve výši 2 360 Kč (5 x 472 Kč), náhrada za 20 půlhodin ztráty času po 100 Kč, tj. 2 000 Kč podle ust. § 14 odst. 3 AT a 21% DPH ve výši 18 225,90 Kč podle ust. § 137 odst. 3 o.s.ř. Celkové náklady za řízení před soudem I. stupně tak činí 156 320 Kč (51 304 + 105 016) a 30,892 % z této částky je částka 48 290 Kč.

58. Předmětem řízení odvolacího byla částka 263 550 Kč. Úspěšnější v něm byla žalovaná, a to v rozsahu částky 172 200 Kč, což je 65,339 % z předmětu odvolacího řízení, její neúspěch je v rozsahu 34,661 %. Rozdíl mezi jejím úspěchem a neúspěchem je v rozsahu 30,678 %, proto jí podle ust. § 142 odst. 2 o.s.ř. vzniklo právo na 30,678 % jejích nákladů řízení, které jí vznikly ve výši 300 Kč podle vyhl. č. 254/2015 Sb. za účast u jednání odvolacího soudu, což je částka 92 Kč.

59. Povinnost hradit protistraně náklady řízení byla stanovena v obecné pariční lhůtě (§ 160 o.s.ř.), v případě žalované k rukám advokáta, který v řízení žalobce zastupoval (§ 149 odst. 1 o.s.ř.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je dovolání přípustné za předpokladu, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak; přípustnost dovolání je oprávněn zkoumat jen dovolací soud. Dovolání lze podat do 2 měsíců ode dne doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu soudu České republiky prostřednictvím soudu, který rozhodoval v prvním stupni.

Praha 27. července 2022

JUDr. Hana Lojkásková v. r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Nikola Řáhová